

Posudek k habilitační práci

Global governance? Historické, politické a teologické perspektivy světového řádu

Jde o práci ambiciózní, dotýkající se řady odlišných tematických okruhů, zejména sociálního učení katolické církve, ale i dějin politického myšlení a politické filosofie, teorie mezinárodních vztahů... Je pochopitelné, že jak autor habilitační práce, tak autor posudku nemohou mít stejné kompetence ve všech těchto otázkách. Téma práce i šíře autorovy četby stojí za pochvalu. Komentovat jednotlivé části by bylo nekonečné, omezím se vždy jen na pár poznámek.

1. K názvu

„Governance/vládnutí“ a „global governance/globální vládnutí“ je termín, který se stal nedávno módním. Autor ho nadužívá: v některých případech (včetně názvu habilitační práce) vyhovuje, ale v jiných případech by měl být nahrazen jiným výrazem, zvláště tam, kde se vykládá vývoj politického myšlení. Tam může působit jako pěst na oko.

2. K vývoji politického myšlení

Leccos je přinejmenším nešťastně formulováno: např. „(Tomáš Akv.) nenechává se svázat Aristotelovým omezeným pohledem na obec a jako dokonalé společenství naopak (sic!) rozpoznává „království““. Autor zde popletl dohromady dva různé aspekty: Aristotelovu preferenci pro malý městský stát na straně jedné a preferenci různých forem vlády, jako jsou království apod. Pokud bychom se omezili na formu vlády, nejspíš by nám byla bližší naopak Aristotelova preference „politeie“, velmi blízké našim „reprezentativním demokraciím“, než Tomášova preference království, které už Aristotelés považoval za anachronickou formu vlády. Mimochodem v bibliografických referencích na konci manuskriptu je odkaz na Aristotela chybný: I. a II. kniha Aristotelovy *Politiky* v Mrázově překladu nevyšly v jednom svazku a stejném roce, jak to je nesprávně v autorově seznamu literatury, ale jako dvě samostatné knižní publikace, které vyšly každá v jiném roce.

3. K vývoji katolického sociálního učení

Autor věnuje značnou pozornost J. Maritainovi, ale ani slovo nepadne o zásadním spisu *Philosophy of Democratic Government* z roku 1951 (<https://www3.nd.edu/~maritain/jmc/etext/pdg.htm>), který napsal velký Maritainův přítel Yves Simon.

O demokracii v katolickém sociálním učení napsal také Pietro Pavan (pozdější kardinál) důležitou knihu *La Democrazia e le sue ragioni* (Roma: Edizioni Studium, 1958, reprint 2003). Existuje dokonce i její český překlad: Petr Pavan, *Člověk a demokracie* (Řím: Křesťanská akademie, 1967, přel.

Zdeněk Daněk). O tom také ani slovo, přitom Pavan se významně podílel na encyklikách Jana XXIII., zejména *Pacem in terris*.

V česky psané práci o vývoji sociálního učení katolické církve není dále ani zmínka o Bedřichu Vaškovi, který nejen papežské sociální encykliky překládal do češtiny, ale je také autorem rozsáhlého vlastního díla, zvláště třísvazkové *Křesťanské sociologie*. Vzhledem k svému tématu by měl autor habilitační práce aspoň uvést jeho knihu *Morálka mezinárodního života*.

4. Ve vztahu k islámu

Habilitant píše: „mnohé klíčové státy s islámským obyvatelstvem takové sekulární a demokratické politické formy v zásadě přijaly a více či méně úspěšně je rozvíjejí (Turecko, Tunisko, Indonésie apod.)“ (s. 234)

Považovat Turecko za příklad sekulární a demokratické politické formy je neudržitelné. Islamismus tam byl dlouho držen na uzdě jen díky zásahům armády (což bylo ovšem v rozporu s demokratickou „vulgátou“). Vliv armády Erdogan, zdá se, nyní zlomil, ale demokracii to neprospělo, právě naopak. Současné Turecko není demokracií ani náhodou. Zvláště nevhodné je slovo „mnohé“.

5. K formálním otázkám

V habilitační práci je velké množství stylistických nedostatků, překlepů, nepřesných nebo neobratných formulací apod. Jen pár příkladů: „již částečně přítomen už...“ (s. 41), „ceký text“ (s.95, pozn. pod čarou), „univerzlistické náboženství“ (s. 14).

Celá strana 237 je vcelku bez rozdělení na odstavce. Autor píše „Cicera“ místo správného „Cicerona“ atd. atd.

Bibliografické reference na konci manuskriptu nejsou sjednocené: obvykle jsou stránky označeny (např. s. 10-20), někdy tam jsou ale jen čísla stránek: KRATOCHVÍL, Petr. Vzestup náboženství ve studiu mezinárodních vztahů. Politologická revue, 2011/2, ISSN 1211-0353, 99–120.

Další nejednotnost pokud jde o označování čísla a svazku citovaných periodik atd.

6. Závěrečné hodnocení

Domnívám se, že předložený text splňuje podmínky kladené na habilitační práci. Jde o práci originální, její téma je v českém prostředí ojedinělé a přitom významné. Existují v ní však četné nedokonalosti věcné i formální, jak jsem na to výše upozornil. Soudím, že si habilitační práce celkově zaslouhuje být hodnocena stupněm velmi dobře (2).

V Ženevě 30.8.2018

prof. Miroslav Novák